

ՏԱՆԴԵՒԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՎԵՅՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ

ՄԵՐ ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՋԸ

ՊԵՏԻ Ե՛ մենք ալ բոլորովին Այիկիէրիի
դամբանին շուրջ:

Այո՛, ամենէն աւելի իտալիոյ կը պատ-
կանի այդ գերապանծ ու շքեղ փառքը,
որուն իրը որորան ու դամբան տուաւ իր
Ֆիրէնցէն ու Ռալիննան:

Բայց ամէն ազգ իրեն սեփական իրա-
ւունք մը վերապահած է Տանդէի մէջ-
վան զի սա յաջողապէս ցուցուց մարդ-
կային մտքի եւ գաղափարի ստեղծագործ-
ութիւնը, եւ նկարեց ու նկարաբերեց՝ որքան կը
զօրէր միտքը՝ կրօնքի վարդապետութեան
հշտարտութիւնները: Այստե՛ս ամա կը տի-
րապետէ՛ ամենուրեք, իր գեղարուեստի
աշխարհէն ձգելով չքնաղ ու ցցուն շա-

ռաւիղներ՝ մինչեւ հեռաւոր միջազգային
սահմանները:

Վեց հսկայ դարեր հիացան անոր վրայ.
ու երբեք պիտի չկորսնցնէ՛ սոս իր վեհու-
թիւնն ու գեղը. նա մանաւանդ ամբողջ
ապագայ դարեր՝ միշտ հիացմունքի առար-
կայ պիտի նկատեն զայն, քանի որ անոր
յիշատակը չի գիտեր հնանալ:

Տանդէն տօնել ուրեմն՝ մեծարել է ամ-
բողջ Միջազգային քանաստեղծներու պարը,
ամբողջ մտաւորականութիւնը, ամբողջ գե-
ղարուեստագէտները: Հրաւիրել չէ՛ նաեւ
այն ամէն հոգիները իր շիրմին շուրջ, որոնց
հետ կամ վրայօք խօսած է իր Գլուխ-Գոր-
ծողին մէջ:

Տանդէն տօնել՝ փառաբանել է Համեսա-
րը՝ զոր Արարիչը իւր աստուածային ճոցէն
կտնկեցեցած է մարդուս մէջ, եւ քան զոր
չէ՝ կարկիս հրաշայիջ մը երեւակայիլ աստ:
Քայց ամինէն աւելի՝ Տանդէն տօնելը փառ-
աբանութիւնն է աստուածային Արարչա-
գործութեան, որ գիտէ զարդարել զմարդ՝
այդպիսի սքանչելութիւնս պարզ եւով:

Այն Թէ ինչո՞ւ, ոչ միայն իտալիա, այլ
եւ բոլոր ազգեր՝ խանդավառ ցոյցերով
ակադեմիական մեծաշուք համդէսներ եւ
քանակօտութիւններ սարկցցին ամիմներէ ի
վրէ՛ արժանապէս տօնելու տարւոյս սեպ-
տեմբերի 14ը: Թէ ինչո՞ւ հռաւոր սամման-
ներէ մասնաւոր խումբեր կը հասկնան՝ իբր
ուխտաւորութեան կարուստն՝ բանաստեղծ-
ներու Բանաստեղծին իրենց յարգանքները
անծաւր ըրելու:

Ստուգիւ շատ աւելի աննախընթաց կա-
րուորութիւն մ'առաւ այս յօրելեան դէպքը,
երբ ընդհանուր Եկեղեցւոյ Գլուխը Բենե-
տիկոս Ժ.Ե. Քանանայապետ՝ ապրիլ 30ի
յատուկ Շրջաբերականով՝ հրաւիրեց ամբոյ
կաթողիկէ աշխարհի գրականական
ուսմանց վարժարաններու ուսուցչապետ-
ները եւ ուսանողները, որպէս զի շնորհէն
տօնուի պատմութեան այս վսեմ անցքը:

Սոյն Շրջաբերական Թուղթը խանդավառ
ոգով մը սցսպէս կը սկսի. « Բազմաթիւ
« եւ համբաւաւոր հանճարներուն մէջէն՝
« որոնց կաթողիկէ հաւատքը պանծալի
« եղած է, որոնք ոչ միայն գիտութեանց
« ուրիշ ճիւղերու մէջ, այլ յատկապէս մա-
« տնագրութեան եւ սրուեստի մէջ իրենց
« անմասնական քաջութեան արդիւններ
« Թողուցին, յայտնապէս երախտաւոր դար-
« ծնելով իրենք զիրենք կրօնից եւ քաղա-
« քակրեւորութեան, գերագոյն կը հանդիսա-
« նայ Տանդէ Ավիկիէրի... Թերեւս երբեք
« ի լոյս դրուած չէ անոր եզական մեծու-

« Թիւնը՝ ինչպէս այսօր: Երբ ոչ միայն
« իտալիա, որ իրաւամբ հպարտ կը զգայ
« ինքզինք՝ ծննդավայր տուած ըլլալուն,
« այլ բոլոր քաղաքակիրթ ազգերը գիտնոց
« յատուկ մասնախումբներու միջոցով կը
« պատրաստուին յիշատակը տօնել, որպէս
« զի այս հոյակապ դէմքը՝ որ պարծանք
« եւ փառք է մարդկութեան՝ մեծարուի
« ընդհանուր աշխարհէս:

« Նոյնպէս մենք ալ, բարինսրու ընդհա-
« նուր գաղափարով, պէտք չէ բացար-
« ծակ սրկսիմք, մասնաւոր Թէ պէտք
« է նախագանձք, մասնաւորապէս Եկե-
« ղեցւոյ պատկանելով իրենը կոչելու իրա-
«ւունքը զՏանդէ Ավիկիէրին »:

Յայն Ի այս Թուղթէն՝ Բենետ. Ժ.Ե. իր կողմ-
մանէ յատուկ Քանանայապետական Նուխ-
րակ կարգեց վկանական քանաստեղծ իր-
ւանաւոր Պատրիարքը Վսեմ. Լաֆրոնէն՝
պաշտօնապէս նախագանելու Ռաբինայի
մէջ կատարուելիք համդէսներուն: Իսկ
Իտալիոյ նախարարութիւնը բացառու-
թեամբ մը տարուանս սեպտ. ի 14ը ազ-
գային համդիսական օր հռչակեց, հրաւիրե-
լով պաշտօնական ազգով մը Ժողովուրդը՝
մասնակցելու այս մեծ ցնծութեան:

Կրնա՞ր ուրեմն անտարբեր մնալ Ա՛լի-
նարայ Ուլստը հանդէպ Ավիկիէրի Հայրե-
նիքին՝ որ սիրալիր ասանջականութիւն մը
տուած է իրեն աւելի քան երկու դարեր:

Այն ուրեմն առաջին պատճառը՝ որով
կը նուիրուի « Բաշմաշ » ի ներկայ Թիւր
սոյն հոյակապ Հանճարին, Երկրորդ՝ իբր
Հայ Միտուի երկցագոյնը կը ներկայացնէ
հիացումի եւ մեծարանքի ջերմ արտայայ-
տութիւններ այն Ազգին կողմանէ՝ որ կը
բազմի ինքն ալ իրաւամբ հանճարեղ ազգե-
րու կարգին՝ Թէպէտ դեռ Հայրեւ... բայց
ոչ երբեք յուսակտուր:

ԻՍԻ.